

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A kecske és a káposzta.

Versec városa pompásan megoldotta azt az ősrégi dilemmát, hogyan lehet a kecskének is jóllaknia, meg a káposztának is megmaradni?

Mikor a kormány benyújtotta a katonai javaslatokat, senki sem mondhatná, hogy valami tulságos lelkesedést keltett velük. Altalában úgy fogadták, mint a hogy a nem jó dolgokat szokás fogadni. Az ellenzék mint fölösleges rosszat kezdettől fogva ellenzi, a hatvanhetes többség mint szükséges rosszat hajlandó lenyelni. Ilyen hangulat mellett nagyon könnyű dolog tapsokat aratni a katonai javaslatok körül, csak jó kurucosan szidni kell őket.

Versec városa ez időtájt életjelt akart adni magáról; éppen kapóra jöttek a katonai javaslatok. Versec városa megereztette tehát a hazafias baritont, dörmedelmes nemzetiszínű tiltakozást határozott el a katonai javaslatok ellen s ezt a határozatot támogatás végett megküldötte az összes törvényhatóságoknak.

A határozatot megkapta Nagyvárad városa is; nálunk azonban csupa óvatosságból egyelőre az asztaliban felej-

tették. Mert hát nem lehet tudni, mi következik.

A mint hogy csakugyan következett is valami. Nem az ellenkezője Versec határozatának; már azt csakugyan nem lehet a leghüségesebb kormánypárti törvényhatóságtól sem kivánni, hogy felirjon azok mellett a katonai javaslatok mellett, melyekben még a jó öreg kilences bizottság programjából sincs megvalósítva semmi. A legtöbbször, a "mit magyar ember ezekkel a javaslatokkal tehet, csak annyi, hogy lenyeli lehető jó képpel, abban a biztos tudatban, hogy ha le nem nyeljük jó képpel, hát belénk gyömszölik őket rossz képpel. Justh esze a megmondhatója, miért nem lehetett annak idején a magyar nemzeti követelményeket a hadseregben érvényesíteni; most már nincs mit okoskodni. De lelkesedni, feliratozni a katonai javaslatok mellett: már ennyit magyar embertől csakugyan nem lehet kivánni.

Jött azonban ez a szerencsétlen obstrukció; nehogy feledésbe merüljön, megemlítjük, hogy az obstrukció eredetében nem a katonai javaslatok ellen irányul. Tisza Kálmán gróf árpádi beszédével kapcsolatban mondott valamit egyik

munkapárti képviselő — a nevét bizony elfeledtük, de hisz az oly mindegy! — ami miatt az ellenzék sértve érezte vagy érzi magát s ha még el nem feledte az egészet, állítólag elégtételt követel. Mig az elégtételt meg nem kapja, obstruálni fog, ez a határozat.

Mint méltóztatik látni, az obstrukciónak eredetében vajmi kevés köze van a katonai javaslatokhoz. Most azonban, idők jártával az a bizonyos munkapárti sértés behegedt s az obstrukció kezd félig komolyan a katonai javaslatok ellen, egészen komolyan pedig — az általános titkos bokányizmus mellett föllépni.

Versec városa ismét életjelt akart magáról adni s mivel most megint az éretlen technikázással játszó obstrukció elleni förmedés a népszerű, a jó verseciek egy csöppet sem haboztak s amily erélyesen elítélték annak idején a katonai javaslatokat, éppen olyan erélyesen lemennydörögtek egy hónap múlva az obstrukciót is s ezt a határozatot is megküldték annak rendje és módja szerint barátaiknak és atyjukfiainak, a tekintetes törvényhatóságoknak.

A törvényhatóságok aztán most válogathatnak, melyik verseci átiratot sze-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vasárnapról-vasárnapra.

Német katolicizmus —
 magyar katolicizmus.

A németországi katolicizmus impozáns, nagy tábora van gyönyörű, hatalmas, szép ünnepe kezdődik a mai napon. Ma veszi kezdetét az ötvennyolcadik német katolikus nagygyűlés. Ötvennyolcadik. Ötvennyolc év óta minden évben összegyűlekeznek a nagy protestáns államnak sok millió katolikusa és minden évben örömmel konstatálják, hogy a tábor számban, súlyban, erőben folytonosan gyarapodik, mindig nagyobb és nagyobb lesz.

Es amikor ezt szívük legbensőbb örömeivel veszik tudomásul, egyúttal büszke megelégedettség tölti el szívüket, mert munkájuk megteremtette a maga méltó gyümölcsét.

A német katolicizmus tábora egy szervezett, erős, óriási tábor, kitűnő vezérekkel, bátor harcosokkal, modern fegyverekkel. Azt mondják, a ma háborújában már nincs szükség

egyéni bátorságra, fő az ügyes taktika, s a modern technika által készített fegyverek. De ha ehhez a kettőhöz hozzájárul a harmadik, a személyes, az Eszméért lelkesedő, tüzes bátorság, akkor ez a hadsereg igazán a »halhatatlank« közé tartozik.

Es ezt a német katolikusok hivalkodás nélkül elmondhatják magukról. Őket nem lehet büntetlenül, visszatorlatlanul bántani, támadni.

Az ő nagygyűlésük elmondhatja: szép, nagy munkát végeztünk, megtettük kötelességünket.

Ez az eredmény minden lelkesítő, buzdító szóval, szónoklatnál hatalmasabb erővel markol a szívükbe és további buzgó, komoly munkára serkenti őket, amely munkából eddig is a katolikus nagygyűlések vették ki az oroszlanrészt.

A német katolikusok átmentek az üldözések sortüzén és ebből az izzó tűzből meg-edzve, megacélozva kerültek ki. Saját kárukön tanultak, de amit tanultak, annak hasznát is fogják venni mindég.

A mi figyelmünk is oda irányul. Mainz

város százados falai közé és azután talán önkéntelenül is visszazáll tekintetünk ide hozánk.

Nem akarjuk szembeállítani a magyar katolicizmust a német katolicizmussal. Ez a szembeállítás nem a mi javunkra ütne ki, amin különben nem kell oly nagyon csodálkoznunk.

Es miért vesszünk örökké csak fekete, sötét színekkel? A folytonos kesergés, folytonos siránkozás soha sem használ, csak magunkat emésztjük vele.

Bátor, küzdő, tevékeny katolicizmusunk van már nekünk is. Nincs ugyan éppen dicsekvésre okunk, mert hisz a tábor sokkal nagyobb lehetne.

Most azért kell oda tekintenünk a német katolikus nagygyűlésre, hogy vegyünk példát, tanuljunk tőlük.

Ha mi gyengébbek vagyunk, mint ők, az nem ok az elkeseredésre, az elkedvetlenítésre a letargiára. Sőt éppen az a tudat kell, hogy felhangoljon, fellelkesítsen, feltűzeljen bennünket, az ő munkájuknak kell, hogy a mi lassu vérkeringésünknek is erősebb lökést adjon.

La Ly.

Ne féljen és ne
 rettegjen a
 kolerától, mert

Itt a király

KAPHATÓ MINDENÜTT.

legegészségesebb alkalikus
 baktérium mentes
 üdítő és borviz

retik, melyiket nem? Az ellenzéki, vagy a kormánypártit? A kecskét, vagy a káposztát?

Nagyvárad város vezérférfiai is megkapták az újabb verseci határozatot s most már nem késlekednek, a közgyűlés elé terjesztik az ügyet. Most már nincs mit várni, több semmi sem történhetik; harmadik határozatot még Versecen sem tudnak hozni. Egyszerre előkerült tehát a feledésnek szánt akták közül a régi verseci átirat s most a kettő, a régi és az új, a kormánypárti és az ellenzéki egyszerre kerül Nagyvárad törvényhatósági közgyűlése elé.

Ebben a csöndes kánikulai időben lesz legalább egy kis parázs eszmecsere a városházán; úgy vettük ugyanis észre, nálunk nem hajlandók a verseci dupla kulacsból inni, kecskét, káposztát egyformán dédelgetni, a minnek az volna a legkedélyesebb módja, hogy pártoljuk Versec város mindkét átiratát. Tant de bruit pour une omlette — s nem ezen fordul meg az ország sorja. Akárhogyan feliratozunk, nem sokat lendítünk azzal sem a kormányon, sem az ellenzéken.

Azért csak a legtöbbet érne ebben a kánikulai politizálásban egy jó csöndes, de bőséges eső. Az még legalább a kukoricának használna, már pedig ez ugyebár többet ér minden obstrukciónál?

*

Kristóffy igazolt képviselő A bíráló bizottság tegnap délelőtt Telegdi József elnöklelete alatt megvizsgálta Kristóffy József megbízólevelét. Előadóként Nagy Sándor szerepelt. A bíráló bizottság Kristóffy József mandátumát végleg igazolta.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 5.

Náray Lajos alelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

Felolvassák a múlt ülés jegyzőkönyvét, melyet Benedek János indítványa értelmében kiigazítva hitelesítenek.

Elnök bemutatja Jaczkó Pál, Meskó László, Szalkay Sándor és Hegyi Árpád szabadságkérő levelét.

Eitner Zsigmond kéri a kérdést külön-külön feltenni.

Ennek megtörténte után jelenti az elnök, hogy e kérelmek tekintetében husznál több képviselő névszerinti szavazást és egyúttal annak a legközelebbi ülésre való halasztását kéri.

Elnök ebben az értelemben határoz.

Bemutatja továbbá az elnök a beérkezett kérvényeket és irományokat, amelyekre az elnöki előterjesztéssel szemben Abraham Dezső és Lovász Márton ellenindítványt terjesztenek elő. Ezen ellenindítványok tekintetében is husznál több képviselő névszerinti szavazást és annak a legközelebbi ülésre való halasztását kéri.

Elnök így határoz.

Felolvassák ezután az indítvány és interpellációs könyvet.

Az indítvány könyvbe **Eitner** Zsigmond jegyzett be indítványt az 1901. évi XXIV. összeférhetetlenségi törvény módosítása tárgyában, mely szerint képviselő sem rendjelet, sem kitüntetés, sem cím a királytól el ne fogadhasson és a kormány képviselőt ilyen kitüntetésekre elő ne terjeszthessen.

Az indítvány megindokolását a Ház aug. 9-iki ülésre tűzte ki.

Az interpellációs könyvbe a régieken kívül

Benedek János jegyzett be újabb interpellációt Zichy János kultuszminiszternek a »Tanító« című lap szerkesztőjének a lap szerkesztésétől való eltávolítása tárgyában.

Az elnöki indítvány értelmében a Ház 1 órakor tér át az interpellációra.

Következett ezután napirenden a véderőjavaslat

folytatólagos tárgyalására.

Issekutz Győző munkapárti: Általános közbeszólásoktól kísérve kezd beszélni. A többség kötelessége a nemzeti akaratot diadalra juttatni. A koalíció ellenben nem tehet szemrehányást a mai többségnek, mert a koalíció volt az, amely minden vonalon lemondott a nemzeti jogokról.

Horváth Gyula: Egyenesen nem igaz! Ezt nem lehet hallgatni. (Kimegy.)

Issekutz Győző: Áttér a javaslat bírálata. Ismerteti az utóbbi 15 év történetét, mely idő alatt a nemzet vagyoni állapota oly nagy mértékben javult, hogy az az összeg, amit ezelőtt költöttünk haderőnk fejlesztésére, aránytalanul nagyobbak tünik fel, mint az az összeg, amelyet a jelen véderőjavaslatra és haderő fejlesztésére szükségesnek tartanak. A nagyhatalmi láz pedig egyenesen kényszerít bennünket, hogy a haderőt fejlesszük. Hosszasan ismerteti hadi történetünket, majd a pragmatica szanctióról beszél, amely közös védelemre kötelez és kényszerít bennünket.

Fejtegeti a pragmatica szanctió rendelkezéseit.

Elnök figyelmezteti, hogy térjen a tárgyra, mert ily hosszadalmasan nem lehet egy oly tárgyról beszélni, mely nincs a napirendre tűzve.

Issekutz Győző: Polemizál az ellenzéki szónokokkal ezután. Követeli a 9 es bizottság programjának teljes egészében való megvalósítását, amelynek megvalósításához ő felsége is hozzáadta beleegyezését.

Bírálja ezután az ellenzék állásfoglalását a javaslat ellen.

Ez az abszolutizmus. Mert az abszolutizmus nem mindig felülről jön, hanem, mint a jelen esetben, alulról, midőn a kisebbség abszolutizmusa megakadályozza a többség akaratának érvényesítését. (Eljenzés jobbról. Ellentmondások baírói.)

Az obstrukciót megcsinálni lehet, de igazolni nem. A javaslatot elfogadja. (Eljenzés jobbról.)

Györffy Gyula Justh-párti: Reflektál Issekutz beszédére; a koalíció alatt nem volt szükség obstrukcióra, azt elvégezte akkor a korona.

A levél.

Írta: Boér Margit.

— Álmodott a két öreg, hagyj őket mesélni. Mivel töltenék mással az időt, hogyha még az álmaikat sem motyoghatják el egymásnak — mondta mérgesen a jó Mária néni, akiről ugyan senkisémm hinné el azt a tengerjótékonyaságot, amiről a kis falu imádságos áhitattal szokott megemlékezni, ha most van alkalma először látni ezt az egyenes, katonás alakot, villámló szemeket, haragosan szerte röpködő keményszálú ősz haját.

De az indulat kitörése nála csak egy percig tart. Nagyon ritkán engedi meg, hogy sodrából kihozzák, épp azért olyan heves aztán nála a harag.

Azonban már le is csendesedett és szinte restelkedve mormogja:

Hiszen tudom én... Megtudom érteni... Eppen csak hogy az a haszontalan gyermek nem érdemli meg a sok törődést, aggodást, amit kiállunk érte nap-nap után.

— Nem, nem érdemli meg — botogat rá Kata, a csöndes, békeszerető, f-hérhaju vén gyerek és sóhajt utána akkorát, amekkora kitelik beesett, vékonyka melléből.

Ezzel a rövid párbeszéddel már napi endre is tértek a dolog fölött, de azért a kutató

és szánakozó tekintettel néztek a két kis öregre, kik a reggeliző asztal mellett arról mesélgettek éppen, hogy ma róla álmodtak, az édesről, az aranyosról. Olyan szép volt, olyan vidám. Piros, égőpiros ruha volt rajta.

— Az rosszat jelent — mondja szent meggyőződéssel Paryné fénének.

— Meglátod apjuk, még valami baj éri a mi aranyvirágunkat.

— Oh, dehogyan — vigasztalja a férfi. — Álom, esős idő, bolondság — dohog, patvarokdik, csak hogy magába is bátorságot öntsön. Az én parányomnak nincsen semmi baja. Hogy is lehetne. Hiszen olyan okos, olyan ügyes.

— Az, az. Éppen csak hogy okos. Esze van neki, de szíve nincs.

— Ugyan édes Mária, hogy mondhatok ilyet. Hogy az én unokámnak, az én kis violámnak nincsen szíve. Eredj már, mert még megharagszom — s a Pary néni szájszéle erősen görbül lefelé, de azért hősiiesen küzd magában az ellágyulás ellen.

Mária, a jó öreg nagynéni csak sűrűn pislog jobbra-balra, kezei a tarka kávébabrosz rojtjait veszedelmes keménységű bögökre huzogatták össze, míg egyszer egy nagyot nyel és kitör belőle a szó:

— Nem bánom, legyen ami lesz. Ha meg is haragszol, kimondom, ami a szívemen van.

Idestova husz éve, hogy együtt morzsoljuk le a napokat s egyszer sem ment le a nap, a mi haragunkkal. De ha így lesz ezután is, mint ebben a két hétben volt, akkor reszketni fogunk mindennap. Igenis. Erted? Mindennap.

— De ugyan Mária — próbálta csitítani Kata néni — te mint rendesen, most is tulozol, sötét színekbe látod a jövőt.

— Nem tulozok — pattant föl Mária néni. — Ez az igazság, ez így lesz. Együtt neveltük fel Ilonát. Az anyja, hogy a másvilágra költözött — az Isten nyugosztalja meg szegényt — már két hetes korában ránk hagyta a kis babát és még most is látom azt a fájdalmas, szomorú nézést, hogy igazán, a szívem még most is elfacsarodik, ha rá gondolok, amikor azt mondta: »Mária, viseljétek gondját a kis leányomnak, legyetek jók az én kis Ilonkámhoz...« Hát igen, én akkor megfogadtam és meg is tartom. Ti a nagyszülei vagytok, mi Katával a nagynénjei, de annak a gyermeknek csak három anyja és egy apja volt és nem nagynénje vagy nagyapja. Mert ugye, mind azon igyekeztünk, hogy az édes anyját pótoljuk? Mikor leesett a nagy eperfáról, te Kata betegbb lettél az ijedtségtől, mint ő és hetekig fogtad a kötényed szalagját, hogy valami szerencsétlenség ne érje. Mikor skarlátba feküdt, mind a négyen úgy néztünk ki a virrasztástól

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyermekeknek, székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Issekutz történeti visszapillantásából kihagyta azt, hogy Magyarország virágzása megszűnt akkor, mikor a Habsburgok ültek trónra. Ezután áttér a javaslat kritikai ismertetésére. A javaslat nem a nemzeti véderőt akarja fejleszteni s a honvédelmi minisztert függő helyzetbe hozza a közös hadügyminiszterrel szemben.

Ez a javaslat még aktuálistusnak sem felel meg. (Ugy van! Ugy van balról.) Es az ellenzék a nemzetnek az összes megmaradt jogát védelmezi akkor, amikor a véderőjavaslat ellen sikra száll. Tisza István elítéli az obstrukciót, de addig amíg nem tudja kimutatni, hogy az obstrukció a nemzet valamely komoly érdekét veszélyezteti, addig nem hagyják abba. Mert a javaslat az ország államiságát veszélyezteti, amely nem jogosult az obstrukció, A kormány a választások idején maga sem ismerte a véderő terheit. Azt kérde, miért nem ülnek azok a kormányon, akik előre megmondták a választóknak a létszámemelést. Helyteleníti azt is, hogy a 9-es bizottság programja nincs megvalósítva és úgy véli, hogy a javaslat megszüntetése után semmi sem fogja biztosítani az országnak a 9-es bizottság programjának a megvalósítását.

Abrahám Dezső: Nem tanácskozásképes a Ház! (Zaj.)

Györfly Gyula: A munkapárt nem ismeri a javaslatot, miért akarja megszavazni? (Ugy van! balról.) A korona és a nemzet közötti harmonia mindig akkor szűnik meg, amikor a korona ígéretének megvalósítására kerülne a sor. A harmonia visszaállítása pedig mindig a nemzet jogainak feláldozásába kerül. (Ugy van! balról.) Ha folytatjuk ezt a politikát, az az öngyilkosságba vezet s akkor nem is lesz szükség arra a sok vér- és pénzáldozatba kerülő harmoniára.

Tisza István azt mondja, hogy a nemzet biztonsága, érdeke kívánja a véderőjavaslat megszavazását. Ez téves állítás, mert nem a nemzet, hanem az összmonarchia részére követeli a kormány a véderőjavaslatokkal járó nagy pénzáldozatokat. Maculay angol történétíróra hivatkozik, ki Angolország története című munkájában kimutatta, hogy az angolok történetét I. Jakab és utódai alatt a — franciák irányították, akiknek szolgálatában állott az uralkodó

angol közvélemény. A mód ismeretes. Es az analógia itt is áll. A 67-es kiegyezést is csak kényszerűségből csinálta meg a korona. Egyedül Ausztria érdeke a hadseregére támaszkodó nagyhatalmi állás.

Tiltakozik a javaslat pénzügyi terhei ellen, a javaslatot nem fogadja el és csatlakozik előző társai által beadott határozati javaslatokhoz, a maga részéről egy újabb határozati javaslatot nyújt be, melynek értelmében kéri, hogy utasssa a Ház a kormányt a magyar véderő elköltetéséről szóló törvényjavaslat benyújtására. (Hosszas éljenzés a baloldalon.)

Mielőtt az interpellációkra térne át a Ház, **elnök** megteszi a napirend indítványát, mely szerint a legközelebbi ülés aug. 7-én legyen.

Justh János: Csatlakozik Apponyi legutóbbi indítványához és indítványozza, hogy a Ház legközelebbi ülését augusztus 22-én tartsa meg.

Kéri a szavazás elrendelését. Előbb azonban indítványozza még a Ház határozatképességének megállapítását.

Elnök elrendeli. A jelenlévők megszámlálásánál kitűnik, hogy csak 88 képviselő van jelen. A Ház tehát nem határozatképes. Öt percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után.

Mádi-Kovács János szintén kérte a jelenlévők megszámlálását.

Ennek megtörténte után **elnök** jelenti, hogy 90-en az elnöki indítvány mellett 12-en ellene szavaztak. A Ház tehát az elnöki napirend indítványt fogadta el.

Ezután áttért a Ház az interpellációkra.

Benedek János Vener János fővárosi tanitónak a Tanító című lap szerkesztésétől való eltávolítása tárgyában interpellál. Ez a sajtószabadság megsértését jelenti, de meg szokatlan, hogy a kormány egyik tagja olyan tanító ügyébe avatkozott, aki a fővárosi tanács fennhatósága alá tartozik.

Az **elnök** az ülést 2 órakor berekesztette.

Mariskát, a kis fehér galambot és azt a szép piros lábát bele kell mártani a csunya fekete tintába, aztán úgy nyomni rá a papirosra. Hadd lássa Ilonka, hogy ötöt még a galamb is tiszteli.

Márika néni tett ugyan némi ellenvetést és morgott valamit az idiotákról, de mire behozták a kis fehér pihegő jószágot, ő maga tartotta kemény kezeiben, hogy világos, tiszta legyen a lenyomat. A bejövő szobalánynak, inasnak mind egyenként sugta oda Kata néni, hogy csend legyen, mert most levelet írnak a kisasszonynak. A hosszú listába belekerült a nagy háztartás minden lelkes és lelketlen tevékenisége, sőt a faluból is az alvégről, a felvégről addig-addig íródott a sok hír, üdvözlés, hogy öreg dél lett, mire utra kelhetett a levél.

Es végre, két heti kínos várakozás után és aggodalmas bizonytalanság után, megjött a válasz.

Az egész háznép meg volt hatva, még a cselédek is áhitattal lesték az ünnepélyes felbontást. Hegyes, akaratos divatos betűk, de mindössze egy pár sor csak.

„Jól van. Ne irkáljanak neki annyit a nyakára, mert azok az ákom bákom szarkaláb betűk eddig is állandó mulatság tárgyául szolgáltak udvarlói seregének, pedig valami titkos imádót sejtenek mögötte, hát még, ha tudnák a valóságot, hogy négy darab jószágos, de fogatlan öreg érdeklődik annyira utána. Agyó. Ne várjanak tőle hosszú értesítést, majd ír, mikor haza megy és kocsit kér az állomásra.”

Eddig volt a levél. A hangja vidám volt, könnyed, játékos s mégis négy szerető szívű embernek borított jószágos, áldott zemeire fájdalom, reszkető, keserű könnyeket.

A verseci átiratok Nagyváradon.

Melyiket szeretem?

Versec városa furcsa helyzetbe jutott a politikával. Előbb elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz s tiltakozik a katonai terhek nagymérvű emelése ellen, vagyis a véderőtörvényjavaslat elfogadása ellen. Később pedig, mikor a katonai javaslatokkal szemben az ellenzék obstrukciót folytat, elhatározta, miszerint olyan felterjesztést küld a kormányhoz, amelyben elítéli az obstrukciót s bizalmat szavaz a kormánynak.

A dologban az a legérdekesebb, hogy mindkét feliratot pártolás és hason szellemű feliratok küldése céljából az összes törvényhatóságokhoz eljuttatta. Ez a két, egymással ellenkező felirat sok város vezetőségét és törvényhatóságát zavarba hozza, mert bizony alig kerül valaki, aki nagyon lelkesednék az újabb óriási katonai terhekért, mert azokat elviselhetetleneknek tartja, — viszont azonban a kormánynak szüksége van a bizalom nyilatkozatokra s ezekre jó alkalom az üres időtecsérléssé sülyedt obstrukció.

Nagyvárad város tanácsa azonban nem jött zavarba s egy csapással keresztül vág a kényes kérdésem.

Tegnap délelőtt foglalkozott mint állandó választmány Versec város átirataival s elhatározta, miszerint az első átiratra nézve, amelyben tiltakozik Versec a katonai terhek emelése ellen, napirendre térést javasol a törvényhatóságnak; míg az obstrukciót elítélő felirat pártolását kéri a városi tanács.

A közgyűlésen valószínűleg nem megy olyan egyszerűen keresztül ez a kettős javaslat s az ellenzék igyekezni fog a tanács javaslatával szemben a katonai javaslatok elleni tiltakozást határozattá emelni. Hogy ez sikerül-e, a megjelentek számától függ.

A munkapárt értekezlete.

A munkapárti városatyák tegnap délután értekezletet tartottak a Csarnok helyiségében, dr. **Hoványi Géza** országgyűlési képviselő elnöke alatt. Az értekezleten mintegy tizen voltak jelen, s ebből is látszik, hogy igen sokan távol vannak a városból.

Az értekezleten **Bordé Ferenc főjegyző** előadta, hogy Versec városa két felterjesztést küldött pártolás céljából. Az egyikben tiltakozik a katonai terhek ellen, a másikban elítéli az obstrukciót.

Dr. **Hoványi Géza** elnök ismerteti a mai politikai helyzetet. Téves az ellenzék feltételezése, miszerint a közönség az utóbbi választáson nem nyilatkozott úgy, hogy a katonai javaslatokat, mely a hadsereg megerősítését célozza, a kormány vigye keresztül. A választások idején minden képviselő jelölt beszélt erről.

A nemzet akarata megnyilvánult, mikor a munkapártot segítette többségre, hogy az obstrukciónak ne legyen létjogosultsága. Szükséges, hogy most az obstrukció elítélésével a nemzet ezen hitében megerősítse a pártot.

Ezután minden további hozzászólás nélkül elfogadták a tanács javaslatát.

Elhatározták továbbá, hogy ha az ellenzék vitát provokál, dr. **Hoványi Géza** és még többben felszólalnak a tanács javaslata mellett.

és aggodalomtól, mintha mi menekültünk volna ki a halál torkából. S talán úgy is volt. Mert ha az a kis boszorkány valami tréfát csinált volna, mind utána pusztultunk volna. Egy szó mint száz, nagy hálátlanság tőle, hogy egy szót sem ír.

— Pedig már két hete, hogy elment — motyogja az öreg. — Eppen ma két hete. De biztosan jól telik az ideje, mulat. Eltelik hamar a nap — teszi utána meglepetten.

— Eh lári-fári. — Egy-két szót küldhetett volna azért.

— Csak beteg ne lenne, — sopánkodik Pary néni. — Az a piros ruha, amiben álomban láttam, nem jót jelent. Hidd el, nem jót jelent. — Es aggodalmasan néz Márikára, mintha az ő határozott, nyers modorából kívánna erőt meríteni. — De azért írunk neki ma is ugy-e? — féltéken kockáztatja meg a kérdést és kérő tekintettel néz a másik háromra, mintha attól félne, hogy azok nem egyeznének bele a kívánságába.

Pedig dacára a nézetnyilvánításoknak, Márika néni részéről és holmi erőteljes kifejezések után, amelyek mind egy haszontalan, gondatlan Ilonka nevű kis leányra vonatkoznak, mégis elkészül a levél rendesen mindennap és megy egy divatos fürdőhelyre, egy csipkefellegek közül kimosolygó kis leány apró, selymes kezeibe. . . . Ma is előszedték a nagy fekete kalamárist, a vastag cseresznyefából készült tollakat és betelt a fehér papiros ákom bákom öreg betűkkel sűrűn, sűrűn. Még keresztbe is íródott egy pár sor, pedig a nevek és a dátum egészen elmaradt. Mikor már mind elsírták aggodalmukat és azt a sok féltő szeretetet, a mivel körülvették kedvencüket, Pary néninek még egy kitűnő eszméje támadt. Be kell hozni

Felhívás

Nagyvárad város építő munkásaihoz!

A nagyvárad építő- és segéd munkások, valamint az ács munkások szakszervezetének vezetősége, a munkások követeléseit a nagyvárad építőiparosok szövetségéhez benyújtotta.

Követeli a vezetőség a munkaidőnek 9 és fél órától 9 órára való leszállítását, s ezzel szemben a minimális órabérek emelését; a szakszervezeti munkás közvetítést, csak szakszervezeti munkás alkalmazhatását; a darab- és akkordmunka, valamint az alvállalati munka eltörlését. Mindezeket csak kollektív szerződésben kívánja a vezetőség tagjainak biztosítani.

Építő munkások! Nem az egész évet töltjük munkában az építkezésekre nem alkalmas téli hónapok miatt és kevés a munkaerő városunk sok és nagy építkezéséhez; miért is nem a munkások érdekében követeli a szakszervezeti vezetőség a munkaidő leszállítását, hogy a legnagyobb munkaidőben is egy fél órával többet tölthessenek családjuk körében. A családjának élő munkás ilyenkor keresi meg az évi fentartáshoz szükséges összeget, tehát munkában tölti a nappalt, mert az idő pénz!

A szakszervezeti vezetőség azonban be akarja hozni a félórát veszteséget és pedig úgy, hogy a jelenlegi minimális órabérek emelni kívánja, mintha ezután többet dolgoznának a munkások egy óra alatt.

Ha emeljük az órabérek, megdrágulnak az építkezések, hanyatlani fog az építkezési kedv és még nagyobb lesz a lakáshiány, türelhetlenebbek a megélhetési viszonyok.

A munkaidőben nyert félóra tehát nem a komolyan gondolkodó munkás követelése, nem a város lakosságának érdeke!

Építő munkások! Az eddigi órabérek mellett egy jóra való közműves testi erejét meg nem haladó munka és idő mellett naponként 6-8 koronát, akkord és darabszám szerinti munkánál pedig 10-15 koronát kereshetett. Tehát miért akarja a szakszervezeti vezetőség az akkord és darabszám munkát eltörlöni? Miért akarja megakadályozni, hogy a dolgozni akaró és tudó munkás testi és lelki erejének megfelelő munkát ne vállalhasson és igen magas keresethez ne jusson? Talán az elvtársi egyenlőség követeli, hogy az erős, a gyenge, a dolgozni akaró és dologkerülő egyformán keressen?

Es hol a munkaszabadság? Ha a munkaszabadság fejleszti az ország iparát, teszi az országot nagygyá, gazdaggá és erőssé, akkor a darab és akkordmunka eltörlése azonos az ország iparának elnyomásával. Ezt akarja a szakszervezeti vezetőség!

Építő munkások! Ezek a követelések nem lehetnek a komoly munkásság követelése. Ezek a szakszervezeti vezetőségnek az ország összes polgárai ellen irányuló merénylete; megtevesztése a munkásoknak a szakszervezet elé kitűzött cél felől!

Nem a munkások, nem az ország jólétét emeli a legnagyobb munkaidőben sztrájkok rendezése, a dolgozni akaró munkásoknak erőszakos és fenyegetésekkel sztrájkra való kényszerítése!

Nem a munkások könnyebb megélhetésére törekszik az a szakszervezeti vezetőség, mely a sztrájkba kergetett munkásoknak csak egy részét tudja más városokban keresethez juttatni, a nagy része pedig a szakszervezeti vezetőség kegye szerinti segélyben részesül s itthon a legnagyobb munkaidőben téltenségre van kárhoztatva, avagy felváltva számot nem tévő vállalkozóknál tengődnek!

Nem törődik az a vezetőség tagjaival, amely nem gondolja meg, hogy kereset nélkül mint fognak a munkások alatt a tagok családjukkal megélni és mikor fogják behozni a mostani nagy veszteséget!

Építő munkások! Ki tudja azt előre, hogy a megélhetési viszonyok milyenek lesznek a jövőben? A bölcs szakszervezeti vezetőség már ezt is tudja és véssz márként megjósolja, hogy a drágaság jövőre nagyobb lesz, miért is a szerződésben az órabérek évről évre emelni kívánja!

Az órabéreknek évről évre való emelése, valamint a darab és akkordmunka eltörlése ezt is maga után fogja vonni!

Sztrájkoló munkások! A szakszervezeti vezetőség bilincseire verve látja a proletárságot, mert nem a vezetőség kezében van a munkaadók feletti korlátlan hatalom, melynek kivívásáért indította a mostani bérharcot, igérvén a munkásoknak szebb és jobb jövőt!

Ezért hatalmi viselkedésében a felajánlott órabérvajátás ellenében sem szüntette meg a harcot s nem tárgyalta a munkaadókkal. Mert neki első a hatalom s ezt biztosítsa kollektív szerződéssel!

Nem hisszük, hogy a józan eszű munkások el nem fogadták volna a felajánlott bérvajátást a vezetőség hatalmi hóborija kedvéért!

Nem tudjuk feltételezni a munkásokról, hogy közülök csak egyet is lehessen meggyőződése ellenére olyan testületbe behajtani, ahová belépni nem akar. Ez össze nem egyeztethető az egyéni szabadsággal!

Es hol van az szabályozva, hogy a munkaadó a szakszervezeti munkások közvetítőhöz köteles fordulni, máshol munkást ne kereshessen és nem szakszervezeti munkást ne alkalmazhasson!

A munkaadók a szakszervezeti vezetőség hatalmi követeléseit nem fogják teljesíteni soha, mert nem segédkezhetnek a város, az ország iparának tönkretételénél! Es megosztani sem fogják a jelenlegi munkarendben foglalt s törvényen alapuló hatalmukat, hanem inkább készek a már megkezdett munkát hosszabb időre beállítani, sőt ha kell, oda állítják a szakszervezeti vezetőséget az általa irigylet palotákhoz, hirdesse onnan az állami, a társadalmi rendet felforgató elveit, fokozza követeléseit hangoztatásával az építkezési kedvet, építse fel azokat a palotákat teljes felelősséggel, mást ne követeljen építkezési árban, csak a munkás bérét és ne lásson a szellemi, az anyagi erőben értéket, ne követeljen ezekért ellenértéket!

Nem a szakszervezeti vezetőség, hanem a törvényhozás feladata és sürgős kötelessége a munkaadó és a munkás közötti viszonyt szabályozni, hogy mindkét fél ismerje, tudja a jogait és kötelességeit.

Törvényt fogunk követelni arra, hogy ne csak a munkaadó, hanem a munkás is köteleztessék a vállalt kötelezettségek teljesítésére. S ha ez meglesz, akkor kötünk kollektív szerződést, miként kötnek ma az arató munkásokkal, kiket szerződésesség esetén karhatalommal is lehet kényszeríteni vállalt munkájuk végzésére. Addig azonban fenn kell állania az egyéni szerződésnek, mert teljes erkölcsi és anyagi felelősség nélküli tömeggel szerződni nem lehet.

A törvényhozás feladata megakadályozni, hogy Magyarország ipara a szakszervezeti izgatók önkényének ki ne szolgáltatassék!

Sztrájkoló munkások! A mai órabérek mellett nem volt ok a munka abban hagyására. A drágaságra sem lehet hivatkozni, mert pl. Kolozsváron sokkal nehezebbek a megélhetési viszonyok, s mégis a közművesek ottani szakszervezete ezidő szerint 10 órai munkaidőt és csak 60 fillér minimális órabért követel, városunkban pedig 68 fillért, holott nálunk oly nagy a munkakinálat, hogy a dolgozni akaró munkás az év legnagyobb részét munkában töltheti és nincs arra utalva, hogy máshol, nézzen munka után és nincs kényszerítve, hogy idegenbe vándoroljon jobbilletet keresni!

Felhívjuk tehát városunk minden jóra való, még el nem tévelyedett munkását, hogy a saját jól feltöltött érdekében a munkát becsülettel szándékkal újból vegye fel és akkor a munkaadók nem fognak elzárkózni a munkások jogos és méltányos követelése elől!

Sztrájkoló munkások! Midőn ezekkel úgy a két keze keresményéből élő munkások, mint a város lakossága érdekében a nyilvánosság elé lépünk, tesszük ezt a munkások szolgálatában azzal, hogy amennyiben az e hó 7-én, hétfőn reggel minden munkás eddigi munkaadójához vissza nem térne, vonja következményeit maga

ára s okozja a reá váró rosszért azt a szakszervezeti vezetőséget, mely a békés munkálkodást megakadályozta, a munkaadók és a munkások között a viszály magyát elhíntette.

A munkába állott munkásokkal szemben, kiket a szakszervezeti vezetőség mint sztrájk-törőket üldözne, teljes anyagi és erkölcsi felelősséget vállalunk és megvédjük őket a szakszervezeti vezetőség minden támadásától, úgy most a sztrájk alatt, mint a sztrájk után!

Nem lehet oka annak a félelemre, a hi dolgozni szeret! Fől tehát a komoly munkára, vessék le a munkások azokat a bilincseket, melyeket a szakszervezeti vezetőség rakott rájuk!

A nagyvárad építőiparosok szövetsége.

Csávossy báró ügye.

Lányi püspök nyilatkozata.

A nagykanizsai törvényszéken tegnap kezdődött a tárgyalás báró Csávossy Gyula gondnokság alá helyezése ügyében. A köztisztületben álló aggastyánt, mint annak idején megírtuk, a múlt hó tizennegedikén, éjjel kiráncigálták az ágyából s a Niedermann-szanatóriumba vitték, ahonnan csak ötödnapra szabadult ki.

Csávossy Gyula báró a törvényszék elé hatalmas memorandumot terjesztett, amelyben elmondja kálváriáját. Elmondja, hogy tébolydába való hurcoltatásának Gyula fia volt a tervezője, aki már gyermekkorától sok bánatot okozott neki.

Tudvalevő dolog, hogy Csávossyt dr. Hudovernig Károly, dr. Németh Ödön és dr. Fischer Ignác véleménye alapján vitték a Niedermann-szanatóriumba, akik kiállították róla a bizonyítványt, hogy ön- és közveszélyes őrlött. Az ő véleményükkel szemben áll Jendrassik Ernő dr., Schaffer Károly dr. és Chovsztek Ferenc bécsi egyetemi tanár véleménye, akik kijelentették, hogy báró Csávossy Gyula elméjének a legcsekélyebb fogyatkozása sincs. Jendrassik tanár kiméletlenül világít rá arra a könnyelműségre, amelyben Hudovernig és társai véleménye fogantatott és megdőböntő képét rajzolja meg annak a rendszernek, amely a tébolydába hurcolás dolgában nálunk lábrakapott.

Bemutatta Csávossy Gyula báró a törvényszéknek két évvel ezelőt készített végrendeletét, annak az igazolására, hogy egyetlen gyermekét sem fosztotta meg a köteles résztől.

A tárgyaláson báró Csávossy Gyulát dr. Teller Miksa, báró Csávossy Elemért Bonta Károly, báró Rajacsich Györgynét dr. Balázs Pál, a kérvényezőket pedig dr. Polónyi Dezső képviseli.

Lányi püspök nyilatkozata.

A nagykanizsai törvényszék elé került egy érdekes »Nyilatkozat« is, amelylyel Lányi József püspök kél védelmére báró Csávossynak. A nyilatkozat így szól:

— A múlt ezzel kijelentem, hogy idősebb báró Csávossy Gyula urral, akit személyesen ismerem, 1911 évi július 14-én Budapesten a Jézus társasági rendházban huzamosabb időn (mástél órán) át tartó beszélgetéseket folytattam különböző tárgyakról, amelyeknek során azon határozott meggyőződést szereztem, hogy id. báró Csávossy Gyula ur magas kora dacára ritka szellemi frissességnek örvend: memóriája és logikus beszédmódja legkevésbé sem enged arra következtetni, mintha elmebajos vagy gyöngéméjű volna.

A egmevebb felháborodással értesültem

az újságokból, hogy találkozásunk napjának estéjén, július 14-én, bizonyos érdekeltek elmegyógyintézetbe szállították és beszámíthatatlan állapotban levőnek minősítették. S ivtelen, embertelen, barbár eljárásnak kell minősítenem ezen eljárást, hogy ezt a derék, jó, épelméjű urat éppen azon nap estéjén, mikor fiát, Elemér bárót pappá szenteltem s ő jelenlétemben végtelen örömeinek és boldogságának oly megindító szavakban adott k fejezést, hogy könynyekig meghatott, mint nem normális észjárásu embert szanatóriumba internáltak. Ezen nyilatkozatomat azon célból állítottam ki, hogy a bíróság előtt is felhasználható legyen. Kelt Nagyvárád, 1911 július hó 29-én. Dr Lányi József s. k., felszentelt püspök, főrendiházi tag, váradkanonok, lekári apát. Előttünk mint tanúk előtt: Mayer Antal s. k., pápai tb. káplán, püspöki titkár. Dr Maszrek Gyula s. k., egyházmegyei hivatali iktató.

Oberwalder és Ladstädter
udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbben
REICHARD áruháza
ezégnél kaphatók.
115 A

Nagyváradon nincs kolera.

A bakteriologiai intézet vizsgálatának eredménye.

Pár nappal ezelőtt nagy nyugtalanságot keltett az a hír, hogy a Schmidt-cirkusz pénztárnokának felesége Makay Jánosné ázsiai kolérát hurcolt be Nagyváradra. A városi tisztviselőkar a beteg asszonyon klinikailag tényleg kolérát állapított meg, de mivel a kolera pontos konstatálásakor föltétlenül bakteriologiai vizsgálat szükséges, a városi rendőrhatalóság a gyanús beteg váladékát felküldötte a országos bakteriologiai intézethez megvizsgálás végett.

A városi rendőrhatalóság és a tisztviselőkar a koleragyanus asszonyt és férjét a Szent László járványkórházba internálták és minden óvintézkedést megtettek a város polgárainak érdekében.

A közönséget azonban semmi óvintézkedés nem nyugtatta meg; mindenki határozottan akarta tudni, hogy Makay Jánosné csakugyan kolera beteg-e vagy nem. Körülbelül négy nap telt el azóta, amikor a beteg asszony ürülékét a bakteriologiai intézetnek felküldötték.

Tegnap távirat jött a városházára. A bakteriologiai intézet sürgőnyileg tudatta a polgármesteri hivattal, hogy Makay Jánosné váladékának megvizsgálása negatív eredményre vezetett; Makayné tehát sem kolera ásiatikában, sem kolera nostrasban nem szenved.

A beteg asszonynak így valószínűleg makacs vastagbélhurutja van. Ennek a betegségnek a tünetei nagyon hasonlítanak a kolera nostras szimptomáihoz s így az egyszerű klinikai vizsgálat többnyire nem elegendő a betegség pontos megállapításához.

A városi tisztviselőkar vezetője dr Nemes Aron t. főorvos minden körülmények közt hasznos szolgálatot tett a város közönsége érdekében, amikor a koleragyanus beteget elkülönítette és szigorú közegészségügyi rendszabályokat léptetett életbe. Pár év óta ugyi-

kisért Magyarországon az ázsiai fekete rém s így semmi preventív intézkedés nem felesleges, ami a közegészségügy érdekében történik.

Nagyvárad város polgárai most már megnyugodhatnak, mert jelenleg egész Biharvármegye területén egyetlen koleragyanus beteg sincsen.

Betörés a Rákóczi-uton.

A pezsgőző betörők.

Vakmerő betörést követtek el tegnap este a Rákóczi-uton a Kern-féle fűszer- és csemege kereskedésben. A tettesek a legnagyobb vakmerőséggel jártak el és munkájukat minden megszarvasás nélkül végezték a legteljesebb nyugalomban. Az esetet a káros kereskedő elmondása és a helyszínen szerzett tapasztalatok alapján a következőkben mondjuk el:

Tegnapelőtt este Kern Odön a szokottnál korábban zárta be üzletét és a cirkuszba akart menni. Az üzlet ajtáit a legnagyobb óvatossággal zárta be. Reggel egy negyed 7-kor elsőnek lépett az üzletbe Kern. A bolt helyiségben mindjárt az ajtó mellett több doboz cukorka hevert a földön. Kern előbb arra gondolt, hogy valami macskát zártak az üzletbe. E föltevéséből azonban csakhamar kiábrándult, mert az üzletben a legnagyobb rendtelenség tanuskodott róla, hogy ott idegenek jártak az éjjel.

A betörők a zárda udvara felől hatoltak be. Előbb az üzlet raktár helyiségének ablakából vaskapocsal vájták ki a vasrud alsó végét, aztán letörték a vasat s az így keletkezett nyíláson behatoltak a raktárba. A betörők nem voltak valami veszedelmes pénzsovár egyének sőt valami finom gyomru inyenek lehettek, akik első sorban az enni és inni valóban válogattak.

Az éjjeli látogatók gyufával botorkáltak az üzletben, ahol egy jó vacsorára való enni és inni valót szedtek össze. Az összeszedett cikkek közül megállapíthatjuk a látogatók vacsoráját. Tehát szalámi, vaj a legfinomabból, sardínia, sárgadinnye, őszi barack a kirakatkából, egy pár finom cukorka, aztán Törley, Talismán és Mumm egy-egy üveggel. Ezeket összepakolva az ablakon kimászták és zárda kertjében a friss nyári levegőben, jól takaró falombok alatt kényelmesen bevacsorázták.

A késői hivatalos látogatók nem elégedtek meg azzal, amit meettek itt, mert vissza mentek az üzletbe és ott a kézi pénztárból 30 koronát magukhoz véve, végleg bucsut mondtak a vendéglátó üzletnek, rábízván a továbbiakat a rendőrségre.

A betörésről Kern azonnal jelentést tett a rendőrségnek, honnan kiszállottak a helyszínrre és megállapították, hogy a betörők a Katolikus Kör kertjéből másztak át. Ezt bizonyítja a kerítésen letépett vadszőllő. A betörők egy vaskapcsot és két összetört pezsgős üveget hagytak ott lakmározásuk színhelyén. Egyedüli számbavehető bűnjel egy cigaretta tárca, melynek tulajdonosát Kern gyanítja.

A hatóság serényen nyomoz a tettesek után, akik nagyon ismerősök lehettek a viszonyokkal.

A jákóhalmaiak tiltakozása.

Budapest, aug. 5.

(Saj. tud.) A jákóhalmai kerület ma küldöttségileg kereste fel Okoicsányi László képviselőt. A küldöttség a kerület határozatát tolmácsolta, mely szerint a katonai javaslatok ellen és az általános választói jog mellett foglalnak állást. A jákóhalmaiak e határozatukat a legközelebbi népgyűlésen hozzák nyilvánosságra.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hírek.** Novotny S. Alfonz, a budapesti Norbertinum kormányzója, nyári üdüléséből visszaérkezett városunkba s ideiglenesen, amíg eddigi hivatalát utódjának, Szmekka L. Odön főgymn. igazgatónak átadja, Faith Agoston főgym. tanár, ideiglenes helyettes igazgatótól átvette a főgimnázium igazgatását. — Dr Vucskics Gyula esperes-plebános, lapunk felelős szerkesztője Rózsahegyéről hazaérkezett. — Dr Hoványi Géza országgyűlési képviselő Nagyváradra érkezett.

* **A pápa Prohászka püspöknek.** Rómából az Alkotmány a következő jelentést kapta: X. Pius pápa Őszentsége igen sikerült arcképének elküldésével tüntette ki Prohászka Ottokár székesfehérvári püspököt s a következő meleghangú sorokat írta az arcképre:

Venerabili fratri Ottokaro Prohászka episcopo Albae-Regalensi coelestium bonorum auspicio et praecipue benevolentiae nostrae testem apostolicam benedictionem amentissime in Domino impertimus.

Ex Aedibus Vaticanis die 31. Julii 1911.

Pius P. P. X.

Ami magyarul így hangzik:

Prohászka Ottokár székesfehérvári püspöknek, tisztelendő testvérünknek a menyeyei javak zálogául és különös jóindulatnak jeléül apostoli áldásunkat a legnagyobb szeretettel adjuk.

X. Pius pápa.

* **Oltáregyesületi ájtatosság.** Ma Oltáregyesületi ájtatosság lesz a Szent László templomban, egyuttal ma tartják meg a templom felszentelésének évfordulóját. Reggel 7 órakor szentségkitétel lesz. Dél előtt szent mise és prédikáció, délután 3 órakor vecsernye, este 7 órakor litánia és szentségbetétel lesz.

* **Nagyvárad a debreceni ünnepélyen.** Augusztus 15-én megy végbe nagy ünnepségek között Balhazár Dezső debreceni szuperintendes beiktatása méltóságába, a tiszántúli egyházkerület diszgyűlésén. Az egyházkerület elnöksége Nagyvárad városát is meghívta a beiktatási ünnepélyre. A városi tanács előterjesztést tesz a csütörtöki városi közgyűléshez, hogy Nagyvárad városa Bordé Ferenc főjegyzőt küldje ki a város képviselőjében, a kihez csatlakoznak a törvényhatóság tagjai közül jelentkezők.

* **A kisejtetett iratok elégetése.** Nagyvárad város levéltárát most selejtezik, hogy a szükségtelen régi ócska iratok kidobásával helyet csináljanak a későbbi keletű aktáknak. A városi tanácshoz ajánlatok érkeztek, hogy az ócska iratokat métermázsanként 1 koronájával megveszik, azonban a tanács tegnap akként határozott, hogy a kisejtetett iratokat nem adja el a város, hanem elégetik.

* **A polgári iskolák fejlesztése.** Nagyvárad városi községi iskolaszéke előterjesztést tett Nagyvárad városához, hogy a községi polgári leányiskolánál két új parallel osztály felállítását rendelje el, továbbá a községi polgári fiúiskolánál az újabb parallel osztályok felállítása helyett Várad-Olasziban állítson fel a város egy új polgári fiúiskolát, még pedig akként, hogy egyelőre csak az első és második osztályt állítsa fel s a szükséghez képest fejlessze tovább. A városi tanács mint állandó választmány abban állapodott meg, hogy a polgári leányiskolához a két osztály felállítását javasolja a törvényhatóságnak, míg a polgári fiúiskolához a két osztály felállítását rendelje el a közgyű-

lés, de csak ha a beiratkozásokból az új osztályok feltétlen szükségessége tűnnék ki. Az Olasziban létesítendő új polgári iskola felállítására azért nem tesznek javaslatot, mert nem tudják, mily összeget igényelne.

* **A német katolikus nagygyűlés.** A jövő héten lesz Mainzban a nemzetközi katolikus nagygyűlés. Frankfurtból táviratozzák, hogy egyedül az európai államokból 225 hírlaptudósító jelentkezett a nagygyűlésre.

* **Összeesett a Rákóczi-úton.** Tegnap délelőtt nagy csődület volt a Rákóczi-úton. Egy öregember, Orosz József szücsmester, aki valamikor jó módú polgár volt, most az elaggott iparosok menházának ápolója, sétálás közben összeesett és több helyen sérülést szenvedett. A mentőket telefonon rögtön értesítették, akik sebeivel beszállították a biharmegyei kórházba, a kórházi inspekciós-orvos megvizsgálta és szélhűdést konstataált. Allapota súlyos.

* **Czirkusz.** A jelenleg városunkban időző Schmidt cirkuszhoz nem első ízben van szerencsénk. Csaknem minden évben felkeresi Nagyváradot a társulat. Az ideai szereplése a társulatnak, a legjobb sikerűnek mondható. Az előadásokat állandóan nagy közönség nézi végig. A társulat, különösen a jelesen idomított lovaival keit állandó érdeklődést. Jók a lovások és különösen a bohócok. A kínai csoport hajmutatványai minden este nagy tetszést keltenek. A halálmenet a tölcserpályán, igen ügyes kerékpár-produkció. A siker jórészt annak is tulajdonítható, hogy az igazgató minden este új és változatos műsorral várja a közönséget, mely bőkezűen honorálja a produkciókat.

* **A madár-utcai lakók viszálykódása.** A város végén Madár-utcán, ott, hol a madár se jár, lakik a 12. szám alatt Pántya Lajos és családja. A család, mely áll vagy 8 tagból hónapok óta állandóan viszálykodik a szintén Madár-utca 11. szám alatti lakosokkal. Az egész utca hangos a két család kiabálásától, veszekedésétől. Lőkös János rendőr tegnap aztán véget vetendő ezen tarthatatlan állapotnak felkísérte mindkét családot a rendőrségre. Kihallgatás után mindannyijukat elbocsájtották. Közcsendháborításért azonban megindították ellenük az eljárást.

* **Verekedés Teleki-utcán.** Gábor György hentes Aradi-utca 13. szám alatti lakos, nagy ribilliót csapott tegnap déli 12 órakor Teleki-utcán. Másodmagával jött Gábor, s miután alaposan be voltak csipve, nagyon hangosan folytatták a diskurzust. A református templom közelébe érve valószínűleg összeküldöböztek, mert Gábor hosszas szitkozódás után ütlegelni kezdte társát. Az elősiető Lőkös János rendőr szabadította ki Gábor kezeiből az agyba-főbe vert embert és mindkettőjüket kísérte a rendőrségre. Gábor Györgyöt igazolás után elbocsájtották s ellene az eljárást folyamatba tette a rendőrség.

* **Szünetet kell adni a munkásoknak.** A napokban megirtuk, hogy a Willgerodt cég munkásai kérelemmel járultak az alispánhoz, engedje meg nekik, hogy a délutáni félórás munkaszünetet este, távozásuk alkalmával vehessék ki. Ezt azzal indokolták, hogy télen mikor hazamennek a farkasok támadásainak sokkal jobban ki vannak téve, ha később indulnak az erdőn keresztül. A kérelmet véleményezés végett az iparfelügyelőnek osztotta ki az alispán. Az iparfelügyelő a kérelmet teljesítését a törvényekre való hivatkozással nem véleményezi.

* **A debreceni Nagyerdő sorsa.** A debreceniek büszkeségét veszedelem fenyegeti. Az árnyas, sötét Nagyerdő mélyébe be akar vonulni a kultúra és természetesen áldozatot kíván. Dr. Burger Péter orvos javaslatot nyújtott be a tanácshoz, amelyben fel akarja áldozni a Nagyerdő romantikus csöndjét, vad és természetes szépségeit a kulturának; széles utakat vágnak majd a Nagyerdő ősi akáctái közé, melyeken benzines autók fognak robogni a Nagyerdő szívében építendő nyaralók felé. Dr. Burger szerint Debrecen város kezében óriási kincs a Nagyerdő, amelyet értékesíteni kell. A gazdag nyaraló közönség felé itt fogná az a körülmény, ha a Nagyerdőben szállodák, nyaralók, téli-nyári uszodák volnának építve. Parkirozni kell a Nagyerdő. Másik indítványa szerint meg magában a városban szaporítani kell a pázsit-óázisokat, fásítani kell a tereket, utcákat, hogy valamiképp lekössék azt a természet port, ami egészségtelenné teszi nyáron a nagy várost. Mind a két indítvány egészen modern szellemű és ép ezért kétséges so sa a debreceni tanácsban. De meg talán sajnálói is fognak valamit a Nagyerdőn a debreceni civisek; hogy a debreceni poéták megsiratják az akácfák első kidöntését, az szent és igaz.

Dr. Varrentrapp, porosz egészségügyi tanácsos írja: Hashajtásokban való rendkívüli gazdagságánál fogva a természetes **Ferencz József**-keserűviz használata mindenekelőtt ajánlható oly esetekben, amikor arról van szó, hogy a gyomorba csak kis vízmennyiség jusson. — Kapható gyógyszertárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapestben.

* **Közveszélyes hid.** A napokban megirtuk, hogy a margitai járásban a Holt Berettyó egyik hidja oly rozoga állapotban van, hogy azon a közlekedés életveszélyes. A hid azóta az esőzések folytán még veszélyesebb helyzetbe jutott. Tegnap ebben az ügyben Margitáról a következő távirat érkezett az alispánhoz:

Megyei közuton lévő hid helyreállítása iránt intézkedést kérek, másként utasok testi épsége kockán forog.

Főszolgabíró.

A távirat vétele után az alispán azonnal utasította a kulturmérnöki hivatalt a kijavítási munkálatok foganatosítására. A mérnöki hivatal már meg is kezdte a tatarozási munkálatokat.

* **Szerencsétlenség a gyárban.** Gyanta községből végzetes szerencsétlenség hírért közli velünk tudósítónk. Ambrus Gyula és társagöztegla és cserépgyárában volt alkalmazva Biró János. A gépházban teljesített szolgálatot, mint fűtő. Tegnap is ott foglalatzkodott és nagyon közel talált menni a tranzmisszió szíjához. A gépész éppen figyelmeztetni akarta a veszélyre, azonban már késő volt. A szíj a szerencsétlen munkást hirtelen elkapta és magával vitte a hatalmas acélkerékhez, amely darabokra szakgatta a testét. A gépész, mihelyt észrevette a szerencsétlenséget, rögtön megállította a gépet, azonban ekkorra már a fűtő halott volt.

* **Allatjárvány Nagyváradon.** Nagyvárad város területén újból fellépett a száj- és körömfájás állatbetegség, ami miatt a várost zár alá helyezték. A járvány a város bikáin mutatkozott legelőször s ezek az állatok úgy külvárosi, mint a várad-velencei legelőket megfertőzték. A közönségre nézve ismét kelleme-ten következményei lesznek az állatjárványnak.

mert a marhahas ára emelkedni fog. A várost is érzékeny veszteség éri, mert az elmaradó vásárok vámvesztése nagy összeget fog kitenni. A zárlat miatt már holnap, hétfőn az állatvásár is elmarad.

* **Az ügyvédképzés reformja.** Az ügyvédi szervezetmódosító törvényjavaslat a képviselőház előtt fekszik. Ebből most már pár hét alatt kétségtelenül törvény lesz, amely az ügyvédi gyakorlatot két évvel meghosszabbítja, a jelölti gyakorlat megkezdését a tétéles szigorlat letételétől (ill. a doktoratus megszerzésétől) engedi csak meg. Ne áltassa senki magát azzal, hogy a törvény méltányosságot fog gyakorolni, hanem mindazon jelöltek, akiknek jogi vizsgájuk (szigorlat, ügyvédi) van hátra, egzisztenciájuk követelő parancsának tekintsék azt, hogy hátralevő vizsgáikat letegyék. Kiszámíthatatlanul súlyos hátrányok fenyegetik a késlekedőt. Eltekintve az idővesztéstől a reform már is gyökeres rendszerváltozást jelént.

Az új rendszer az egész vonalon a vizsgák anyagának megtízszereződését és eddig nem ismert szigorúságot és precizitást hoz majd magával. E tendencia különben már is érezhető, mert a cenzorok lépten-nyomon fokozódó követelményeket támasztanak a vizsgázóval szemben. Aki tehát csak teheti fogjon a készüléshez, amelynek egyedül célravezető: időt, fáradságot és költséget megtakarító gyors és biztos módját. A jogi vizsgák letétele c. munkában (IV. kiadás, negyvenedik ezer) találja leírva. Díjmentesen küldi dr. Dobó, Kolozsvár, Bolyai-u. 3. 402

* **Kivándorlók a kolerás hajón.** Tudvalevőleg a Saxonia nevű hajó huzamos ideig vesztegelt a trieszti kikötőben, mert már utközben kolera megbetegülés fordult elő rajta. A veszedelmes hajó ennek dacára is megtelve indult utnak a múlt hó 29 én Fiuméből Amerika felé. A hajón Biharmegyéből hat kivándorló volt.

* **Makáma a házbérről.** Augusztus elseje — sok-sok embernek gondtól zug a feje, — ismét itt van a családapák réme, — száll, száll, mindég fölfelé száll a házbére. Régi, kopott vicc mondja ő, — hogy a házbér olyan, mint a hőmérő, mely nyáron, — ne adj Isten, hogy megálljon. Bár — senki sem tagadja már, — hogy a hasonlat meg nem áll, hisz a jó öreg Celsius esett, — ettől már nincsen meleged, — de jusson eszedbe e mondat, — elbiznod magad nem szabad; meleget a nap azért nem csinál, mert ez most a háziur jogában áll, ki ezt a jogát fel nem adja, — emeli ő a házbért nagyra. Ok van rá bőven most elég, — utcák sarában marad a kerék, miről tapasztalt bennszülött tudod — hogy nagy-nagy csatorna léssen ott. S a csatornának is te iszod levét, — mert a háziur nem evett kefért; nem bolond ő, hogy fizessen, — beszedi rajtad tisztesen, . . . vagy hogy drágább lett a dohány, — mondom van ok rá bőven, oh de hány! S ha nincs is ok az emelésre — szükségük nincs az adóprésre, préselnek ők buzdón merészen, — gyakorlatuk van e téren; — szükségük nincsen tanításra, — szedik a pénzt ők egyre másra.

Uj házak merednek az égbe, — százával is rohannak érte, s ezért a lakás, hogyha jó, — drágább, mint tiz hadihajó. A lakó szegény, — ki alatt mozog a gyékény, s kimek fizetése fix — nem mondhatja, hogy aber niks; nem lakhat tán az ég alatt, — s fizet . . . bár nagy a váltókamat . . .

Ha e sorok írója boldog háziur volna, — makámát nem követne el soha; — de így a szive kinimekért remeg — hogy a házbérkinokat méltóan fesse meg.

* **Nem építik a biharmagurai iskolát.** Ismét több egygyel azoknak a községeknek sáma, melyek csatlakoznak az iskola nem építő községekhez. A legujabb község Biharmagura, mely elhatározta, hogy községi iskolát épít. A határozatot a vármegye törvényhatósága jóvá is

hagyta, melynek alapján a jegyző elkészítette az iskola tervrajzát és költségvetését. Mikor a terveket bemutatták a képviselőtestület azokat jónak találta és el is fogadta, ellenben kimondotta, hogy az iskolát nem építi fel, mert nincs rá pénze. Ezt a gyenge indokolású határozatot a körjegyző megtelebbezte.

* **Pöstyén titka**, nem titok többé, mivel immár mindenki tudja, hogy Pöstyén-fürdő bámulatos fejlődését nemcsak csodás hatású rádiumos iszapjának köszönheti, hanem annak az óriási választéknak is, mely ezen a fürdőhelyen lehetővé teszi, hogy mindenki viszonyaihoz mértén használhassa a kurát. Mődtelett fontos körülmény ez, mert a legtöbb fürdőhely költségeit csak a módos közönség bírja el, míg Pöstyén-fürdőn a legnagyobb fényűzés mellett a legszerényebb igényűekről is van gondoskodás.

* **Találtak** a főposta egyik szobájában egy pénztárcát 1 korona 10 fillér tartalommal. Igazolt tulajdonos átveheti a rendőrség I. em. 7. számú szobájában.

x **Vadászok figyelmébe**. Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczi-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruda. Telefon 269.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és Smyerna ujdonságaimra felhívom figyelmüket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

x **Jóhabból való** 12 éven felüli iskolás fiúk könnyű, tiszta munkára (a gyár udvarban tiszta levegőn bőrt válogatni) felvétetnek. Jelentkezni lehet a Moskovits cipőgyárban a portásnál.

Siessünk Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,
ki lettár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek **olcsón eladásra**.

Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha díszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk**, ha menyasszonyi kelenyénket itt vesszük.

FLEGMAN grenadinjai a legszebbek és legjobbak.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt.

Kiváló Jóságú modern és izléses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb ::

cserépkályhák
állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel **Óváry Testvérek kályhás iparosok**
(Óváry Lajos utódai).
Csengeri-utca 27. szám.

* **Kiadó lakás a kamara épületében.** A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára
Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

**Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ**
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévay-palota,
Esredévi emlék-tér sarok.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerli butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

358 Czapfalvi József.

* **Kovácsnai Horgász** viz hirdetésre felhívjuk a n. é. közönség szives figyelmét, mely ásványviznek a fogyasztása sok betegségben enyhítőleg hat a szervezetre.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

x **WEISZ LAJOS** kereskedelmi- és műszaki irodája lakás és szőnyeg pormentesítő vállalatot létesített, melyhez a világhírű Vacuum Cleaner pormentesítő gépet alkalmazza. A vállalat a jelentkezők sorrendjében kezdi meg működését. Lapunk mai számában közölt hirdetést t. olvasóink figyelmébe ajánljuk.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **a tavaszi és nyári szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik
Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálók.

x **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. Benkő A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10 sz.

IRODALOM.

A **Vasárnapi Ujság** 32-ik száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Kis románcok. Kora délután a Lidő. — Balla Ignác, Zilaby-Kiss Béla, Zubely-Madonne Roland: Junius. — A sztambuli nagy tűzvész: Barabás Albert. — Kriza János: dr Kiss Ernő. — Lautelme: Vészi Margit. — A hétről. — Az illusztrációk közül igen érdekes a balatonalmádi gyermekszanatóriumról és a konstantinápolyi égésről készített felvétel.

Vas és rézbutor

gyári rakitári

Székronyágy 3 matraccal 20 korona
Sodronybet 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekegy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

MULATSÁG.

A református kör dalestélye. A nagyvárad-újvárosi egyházi énekkar és a református kör folyó hó 6 án, azaz ma a Sporttér (kedvezőtlen idő esetén a Sport-pavilon-ban) táncos és ajándékjátékkal egybekötött zártkörű dalestélyt rendez. Belépő díj: személyenként 1 korona 20 fillér. Tombola jegy ára 10 fillér. A műsor változatos és minden tekintetben élvezetesnek ígérkezik.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz.
Üdit-gyógyít. Üdit-gyógyít.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. Főlerakat:

JANKY ANTAL utóda
cégnél Nagyvárad. 203

TÁVIRATOK.

A nagyvárad-i jogakadémia és a választói jog.

Budapest, aug. 5.

Mint budapesti tudósítónk jelenti, Hédeváry belügyminiszter megkezdte a választói jog előkészítési munkálatait. A választói jog kérdésének rendezése előtt az ország minden illetékes tényezőjét megakart hallgatni a miniszter. Nagy súlyt helyez Hédeváry a főiskolák véleményére is s azok meghallgatása után teszi meg a nagy munka megvalósításához az első lépéseket. A miniszter a főiskolák véleményének kikérése iránt tegnap tette meg a szükséges intézkedést. Tegnap többek közt leiratot intézett a nagyvárad-i jogakadémiához is. A leiratban arra kéri a miniszter a főiskolát, hogy nyilvánítsa véleményét a választói jog tárgyában. A miniszteri leiratot a debreceni, pozsonyi, kolozsvári, kassai főiskoláknak is megküldte.

A közös hadügyminiszter lemondása

Bécs, aug. 5.

(Saj. tud.) Schönaich lemondását egész bizonyosnak veszik. A lemondást azzal indokolják, hogy a miniszter a katonai javaslatok keresztülvihetlensége készítette e lépésre. A közös hadügyminiszter lemondását szabadságáról való visszatérés után adja be.

Letartóztatott likörgyáros.

Bécs, augusztus 5.

(Saját tud.) A bécsi rendőrség ma letartóztatta László Mór likörgyáros ügynököt. Az ügynök a kereskedőknek nemcsak likört, hanem pénzt is kínált s erre 70,000 korona értékű váltót szedett össze. A váltók nagy részét leszámították. A rendőrség letartóztatta a gyár egyik tulajdonosát is, akiről kiderült, hogy hasonlóképpen manipulált.

NYILTTÉR.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kitűnő hirtű** nevű

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

KÖZGAZDASÁG.

A bagaméri hotivásár. Bagamér község lakossága kérelemmel járult a kereskedelmi miniszterhez, hogy a község részére rendszeres hotivásár tartásához engedélyt adjon. A miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy Ermihályfalva, Székelyhid és Almosd községek tiltakozása miatt a kérelmet nem teljesítheti.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A budapesti gabonatörszén szilárdan végződött a heti üzlet. Kínálat még folyton kevés, ellenben a malmok némi vételkedvet tanúsítottak, a mi az irányzatot élénkítő tette és az árak emelkedtek. Forgalom 30 000 mázsa 10 fillérrel magasabb árak mellett. Tengerit is elég nagy mennyiségben mondtak fel, mit át is vesznek.

Határidők sárlata:

Aprilisi buza (1912)	—	—	11.30
Októberi buza	—	—	11.08
Októberi rozs	—	—	9.08
Októberi zab	—	—	8.07
Májusi tengeri (1912)	—	—	7.35
Juliusi tengeri	—	—	7.61
Augusztusi tengeri	—	—	7.40
Augusztusi repee	—	—	14.60

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitlebank nagyvárad-i fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	843.—
Oszták hitelrészvény	—	—	660.—
Jelzálogbank	—	—	491.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	568.75
Salgótarjáni köszén	—	—	673.—
Oszták államvasut részvény	—	—	749.—
Közuti vasut	—	—	777.—
Rimamurányi vasmű	—	—	693.25
Városi vasut	—	—	389.—
Beocsini cement	—	—	—

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKÉ

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.)

36

— Oh! Ti boldog nyuzói az emberiségnek! Miért is nem lettem hát én is fiskális, jobban izlett volna az nekem, mint ez a nyomorult katona élet, melyet — amint egy gazdag örökösöt sikerül elcsipnem — azonnal abba is hagyok. Nos hát Bandi komám, mit szóltál a szép fekete szemű lányhoz, nekem elcsavarta a kopasz fejemet, micsoda junói term, micsoda karok, s az a szép arcból, amelyből csakugy csillognak, ragyognak ki a felséges mély tűzű fekete szemek! Barátom el vagyok ragadtatva!

— En részemről nem mondhatnám, igen szép leány Ladányi Erzsike, gondolom, hogy róla szólottál vén roué te — de az a tulságos hófehérsége reám egyáltalában rossz benyomást tett.

— Ha, ha, kacagott jókedvűen a kapitány, hisz az a fehér szín nem beteges sáppadtság, hisz maga az erő és üde egészség az a leány!

— No az egészségét én sem vontam kétségbe barátom, hanem a fehérsége olyan hideg fagyasztó benyomást tett reám . . . Kár, hogy e szép gyermek a hiúság és önérzet összetétele.

Kijelentem András, hogy meg vagyok nyugodva, engem is elbűvölt gyermek, de szívesen visszalépek éretted, kihez jobban illik ő mint csekélységimhez. Ifju korod, szép külsőd s dus jövedelmű irodád minden szép leány meghódítását lehetővé teszik számodra. Míg nekem vén kopasz medvének jelentéktelen külsőmmel, csekély jövedelem mellett egy idős, vagyonos agyszűzre lehet legfeljebb kilátásom. Nagyon örvendek hát, hogy a kis Ladányi lányt hidegnek nevezted, tehát nélkülözted a melegséget, ami arra enged következtetni, hogy mégis csak meghódította, vagy pedig uton van meghódítani a mi »nőgyűlölőnk« jéghideg szívét. Nagyon örülök, hogy ennyit is felfedeztem, mert körinkben az hirlik, hogy őgült szerelmes vagy Ladányi Péter leányára, a szép Alice-ra, aki oly kiszámíthatlan szeszélyes és kacér, hogy igazán komolyan aggódni kezdtem miattad s épen azért kerestelek fel. A gróf előbbi vidám hangját félre téve komolyan beszélt most barátjához s igyekezett annak jelenlegi gondolatát átható pillantásával kifürkészni. Oszintén szerette barátját, ki legalább 15 esztendővel ifjabb volt nálánál, de a korkülönbség mit sem határozott barátságát összeinte igaz voltánál, amelyet a köztük levő rokoni összeköttetés erősített meg.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

11142/1911. II. sz.

Hirdetmény

Nagy-Váradi város II-ik kerületére Ujváros és Külvárosra nézve a III. oszt. kereseti adóra vonatkozó 1911—12. évekre, valamint a bányaadó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyetek adójára vonatkozó 1911. évekre elkészített kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közöttele és az adó-kivetés körüli eljárás tárgyában.

Az 1911—12. évekre III. oszt. ker. adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozásokról szerkesztett és az adókövető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstromok 8 napra a városi adóhivatal 14-ik sz. szobájában f. é. augusztus hó 7—14-ig kitétetvén, azokat mindenki megtekintheti s az öt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókövető bizottságnál — melynek tárgyalásai a f. augusztus 16-án d. e. 8 órakor és folytatva a városháza bizottsági termében fognak megtartatni, miről az adózók külön értesítés útján tudósíttatnak — terjeszthetők elő.

Az adókövető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (l. 1883. XLIV. t.-cz. 24. §.)

Az adókövető bizottság a kitűzött sorrend szerint minden egyes községre nézve megvizsgálja az adózók 1911—12. évekre benyújtott bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat s tekintettel az illető adózó vagy mások, vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésre álló adatokra, megállapítja minden egyes adókötelesnek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajstromba bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókövető bizottság végzése kihirdetvén, az érdekelt adóköteles félnek jogában áll az ülés folyama alatt előszóval az íránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felelbezni.

Hason nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél bebizonyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A felelbezés indokainak írásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő felelbezőnek a kihirdetéstől számított 8 napi határidő adatik.

Az az adózó, aki az adókövető bizottság ülésében akkor, midőn adóügye tárgyalatott jelen nem volt, a bizottság végzése elleni felelbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeül szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számítva 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, midőn az adókövető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, írásbeli végzéssel külön értesíti oly hozzáadással, hogy ha e végzést felelbezeni kívánja, az abbeli felszólamlás írásban a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóügyi előadónál, vagy helyettesénél vevény mellett benyújtható.

Ellenben azon adózók, kik abban a községben (városban), melynek adólajstromában adójuk kivettett, nem laknak és az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban értesíttetnek s felelbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felelbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a felelbezés tárgyát képező adóösszege, a múlt évre kivetettnél nagyobb, a felelbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen szóval vagy írásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál adandó be s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs. (1883. évi XLIV. t.-cz. 34. §.)

Kelt Nagyvárad, 1911. év aug. hó 5-én.

Városi adóhivatal.

Feldstrick Kálmán

könnyűkötészete és dobozgyártása
Nagyvárad, Rákóczi-ut Moskovits-ház

A Széchenyi étteremmel szemben.

Készít mindennemű a szakmába vágó munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb kivitelben.

Nagyvárad-város, Biharvármegye, Magy. kir. itélőtábla, a Nagyvárad és vidéki M. kir. Adóhivatalok, M. kir. honvédbadapródiskola és a megyei összes főszolgabírók és körjegyzők szerződéses szállítója.

231

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása

utólérhetetlen.

A Bihar megyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrány-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

161

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyás 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenféle izzólámpa különlegességek, fényképező és lámpák ugyanacsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok.

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célszerű épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, évlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Fugyivásárhelyi gazdaságunkban gömbölyű és galy tűzifa igen jutányos áron eladó.

Értekezhetni a

Biharmegyei Gazdák áru- és Hitelintézete részvénytársaság

507

irodájában

Nagypiacz-tér, Andrényi-ház.

2—3 középiskolát végzett fiu nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda R-T.-nál.

Előkelő vidéki pénzüintézet

az általa birt, minden ágazatot művelő nagy biztosító intézeti főügynökségéhez vezető tisztviselőt keres.

Javadalmazás egyelőre **K 2000.** — törzsfizetés és a főügynökség évi tiszta jövedelem 10 (tiz) %-a. Pályázótól — ki 26—32 évnél idősebb nem lehet — megkívántatik az összes irodai munkálatokban és a külső teendőkből való teljes jártasság, jó megjelenés, kellő szakértelem és önállóság. A román nyelvben jártasok előnyben részesülnek. Ajánlatok az eddigi alkalmaztatási hely és referenciáik megjelölésével **G. B.** jelige alatt

Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, Erzsébet-körut 37. küldendők.

PÉNZT

legelőnyösebb feltételek mellett szerez, ingatlanok adás-vételénél legsikeresebben közbenjár

Biharmegyei Föld-Hitel- és Áru közvetítő vállalat

Ritoók Zsigmond-utca 2. sz. Igazságügyi palota mellett.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

Bumbera István

papi- és polgári szabó NAGYVARAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszteendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

„Kovásznai Horgász”

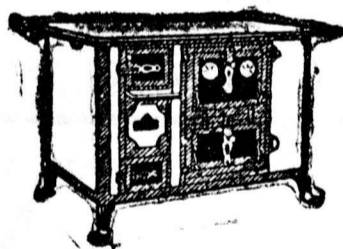
természetes szénsavdus, sós-savanyu ásványviz. Kiváló gyógyhatása mellett borral páratlan, az összes ásványvizeket felülmúlja. A világhírű Gleichenbergi vízzel azonos összetételű és így gyomorhaj, vizeleti bántalmak, gégehurut stb. betegségeknél gyógyhatása szintén páratlan. Egyedüli főraktár Biharmegye területére **BLAHA ISTVÁNNÉ**, Fő-utca Stern-palota. Telefon szám 608. Egy üveg víz 1 liter ára 32 f., fél liter víz ára 19 f. : Üveg és láda külön lesz felszámítva és pedig 1 l. üveg 16 f. és fél l. üveg 14 f. és egy láda 4 kor. Üveg és láda felszámított árban, ép állapotban, vissza lesz véve.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM. LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK

TARSOLY ÉS RISZTŐ FÜRDŐ KÁDJAIBAN.

sz: 2 3 4
Kor: 36- 40- 48-

V. v.	5	13
	5	27
	5	43
	6	07
	6	21
	6	34
	6	41
	6	51
	7	00
	7	11
	7	24
	7	33
	7	45
	7	59
	8	10
	8	19
	8	27
	8	34
	8	40
	8	50
	9	35
	9	14
	9	19
	9	33
	9	43
	9	55
	10	08
	10	28
	12	52
Tvsz.	2	50
	8	03
	8	17
	8	31
	8	48
	8	51
	4	45
	5	08
	5	37
	5	46
	6	47
	7	01
	7	20
	7	28
	7	42
	7	51
	8	07
	8	13
	8	27
	8	41
	9	08
	9	19
	9	35
	9	49
	10	08
	10	24
Szv.	6	02
	6	12
	6	29
	6	44
	6	44
	7	08
	7	08
	7	28
	7	39
	7	47
	7	58
	7	58
	8	17
	8	17
	8	45
Szék	Vv.	Szv.
	9	24
	9	45
	10	08
	10	22
	10	32
	10	52
	11	06
	11	15
	11	25
	11	39
	11	57
	12	14
	12	24
	12	45
	1	06

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

Main railway schedule table for Budapest-Nagyvárad-Kolozsvár route, including columns for Vv., Gy. v., Sz. v., Tv. sz., and station names like Budapest k. p. u., Szolnok, Püspökladány, etc.

Püspökladány—Debrecen—Szatmár.

Sub-schedule table for Püspökladány-Debrecen-Szatmár route, listing stations like Kaba, Hajdusoboszló, Debrecen, etc.

Nagyvárad—Vaskó—Körösbarafalva.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Vaskó-Körösbarafalva route, listing stations like Váradi-Velence, Rontó, Félixfürdő, etc.

Vésető—Kötegyán—Pusztahollód.

Sub-schedule table for Vésető-Kötegyán-Pusztahollód route, listing stations like Kötegyán, Pósupusztas, Illye, etc.

Szombatság—Venterrogoz—Bihardobrosd.

Sub-schedule table for Szombatság-Venterrogoz-Bihardobrosd route, listing stations like Venterrogoz, Nánhegyes, Bihardobrosd, etc.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Békéscsaba-Szeged-Arad route, listing stations like Óssipusztas, Váradi-Velence, Gyapju, etc.

Nagyvárad—Gyoma.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Gyoma route, listing stations like Óssipusztas, Uj-Palota, Körösgyires, etc.

Szekelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Sub-schedule table for Szekelyhid-Margitta-Szilágysomlyó route, listing stations like Szekelyhid, Kiskereki-A.-vására, etc.

Nagyvárad—Ermihályfalva.

Sub-schedule table for Nagyvárad-Ermihályfalva route, listing stations like Nagyvárad, Bihar, Paptamási, etc.

Debrecen—Nagyvárad.

Sub-schedule table for Debrecen-Nagyvárad route, listing stations like Szepes-Telegdi-sósfürdő, Mikepércs, etc.

Sáránd—Nagyléta—Vertes.

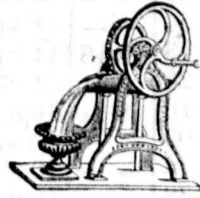
Sub-schedule table for Sáránd-Nagyléta-Vertes route, listing stations like Sáránd, Hajdubajos, Hosszupályi, etc.

At the bottom left, there is a note in Hungarian: 'Az idő közép-európai idő szerint. A vastag számok gyorsvonat-jelentenek. A este 600 óráig reggeli 5:22-ig terjedő idő a per...'.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb
KÜTSZIVATTYUJA az

„OMEGA” lánckút

mert rendkívül sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD

Budapest, VI. Gyár-utca 5. 259

A világhírű

Málnási borvíz

a legjobb és legolcsóbb, a legelőkelőbb orvosok által ajánlott természetes savanyú ásványvíz. A málnási borvíz üdít, étvágyat gerjeszt és elősegíti az emésztést. Kitűnő hatása hűlés és köszvénynek valamint elkerülése a járványos betegségeknek. Ezen világhírű gyógyhatású ásványvíz kapható minden üzletben.

Főraktár: **Altmann és Társai**
bor és pálinka kereskedése Nagyvárad, Torna-u.

Telefon 1067.

Literje 24 fillér, 10 üveg megrendelésnél házhoz szállítjuk. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltek.

NIGRIN
(Fernelend)

a legjobb cipőkrém
Mindenütt kapható!
A bécsi vadászati kiállításon
arany éremmel kitüntetve

STERNADOLF
BRONZMŰVES
FÉMPAR GYÁRTÁSI
MŰTELEPE.
ELEKTROTECHNIKAI
FELSZERELÉSI VALLALATA.

VÁLLAL MINDEN GALVANIZÁLÁST SZINBEN
BÉMERTÉR 3 TELEFON 556.

NAGYVÁRAD

Értesítés.

Van szerencsém a t.
érdeklődő közönség tu-
domására hozni, hogy

a Magyar Vacuum Cleaner sza-
badalmazott lakás- és szőnyeg
pormentesítő vállalatot létesitet-
tem és a munkálatokat a jelent-
kezők sorrendjében megkezdem.

WEISZ LAJOS

keresk. és műszaki irodája

Szacs vay-utca 81.

169

323. Telefon 323.

Félstabilgépek, Gőzgépek, Gőzkazánok,
Motorok, Sínek, Szivattyúk, Malomgépek,
Modern transmissiók, Távirtdahuzalok.

Minden méret és nagyságban kaphatók:

ABELES EMIL vas- és gép-
osztályánál
Budapest, V. kerület, Váci-út 88. sz.

Gépek és Kazánok KÖLCSÖNBE is adatnak.
Telefon 132-14. Sürgőncim: „Barsel“

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos
munkákat, vízvezeték és csator-
názási munkákat, gyárak teljes
berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
ekéket, magánjárokát és cement-
ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	98 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 » francia szájvíz	26 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuszkefe	20 »
8 » Thymol »	20 »	1 dob Lickner puder	88 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatin	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin togpasztá	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantín	90 »	8 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 » folyékony brillantín	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	98 »	Egynegyed Ko Bronze watta	85 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 »	1 » Beloderma kémfinomító			
		1 üvegtégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!